

GOETHE: FAUST

Ó jaj, a filozófiát,
a jog- s az orvostudományt
és - haj - a teológiát:
mind buzgón bűvároltam át.
S most mégis így állok, tudatlan,
mint amikor munkába fogtam.
Címem magiszter, sőt több: doktor úr,
s tíz éve már, hogy álnokul,
orránál fogva vezetgetem
egész tanítványseregem -
s látom, semmit sem tudhatunk mi!
Ettől fog szívem elhamuhodni.
Bár jártasabb volnék egynémely gazoknál,
orvos-, professzor-, írók-, papoknál.
Szorongás, kétely engem nem gyötörget,

s nem félelmes a Pokol, sem az Ördög
minden örömtől-fosztottságom innét:
nem hiszem, tudnék valamit is még,
s azt sem, hogy tanítani tudnám
az embert, térítvén s megjavítván.
Aztán meg se pénz, se vagyon,
se hír, se földi hatalom.
Így élni már eb sem kívánna,
ezért adtam fejem a mágiára,
hogy szellem-száj, szellem-erő
nem egy titkát tárná elő,
s ne kelljen izzadván beszélnem
arról, amit nem értek én sem;
s miktől együtt van a világ,
megismerjek minden csodát,
s mint már titkos erőkre látó,
ne legyek többé betűrágó.
Ó, vajha hánytorgásaim
utólszor látnád, Holdvilág,
te, ki oly sok éjfélen át
tekingetél e polcra ím,
majd könyvek és papír felett,
orcád, bús társam, megjelent.
Ah, bár inkább hegy tetején
járhatnék fényed szőnyegén,
szállnék barlangba szellemekkel,
vagy réten, ha fényed ott dereng fel,
s a tudomány dohát ledobva
éppé fürödném harmatodba'!

Jaj, ebben az elátkozott
odúban meddig kuksolok?
Ide az ég szent fénye is
festett ablakszemen esik.
Tetőig ér a könyvrakás,
mit féreg rág s a por elás,
s füstös papírlapok fedik
falát a mennyezetig.
S a sok polc lombikkal tele:
tudásom minden számszere
s az ősök limloma kivált -
világod ihol! Micsoda világ!
S aztán még kérded, hogy szived
melledben mélyen mért sajog?
S mik szegik életkedvedet,
mily érthetetlen bánatok?

Az élő természet helyett,
hová az Úr tett emberül,
füst és penész az életed,
csontváz, koponya vesz körül.
El innen! Tágas a világ!
Vedd Nostradamus nagy művét,
- merő titokzatos csodák -
kalauzul ez nem elég?
Megösmersz csillag-útakat
s ha Természet tanít, ne félj,
erőd lesz, hogy megértsd magad:
szellem szellemhez mit beszél.
Mit ér, ha szikkadt agyvelőd
itt szent jeleket fejteget:
körém, ti szellemek előbb,
s ha hallotok, feleljetek!
(A könyvet kinyitja, s megpillantja
a Makrokozmosz jelét)
Hah! Már láttán is mily gyönyörűség
szalad végig tüstént érzékeimben!
Az élet szent, ifjonti örömét
érzem pezsdülni minden idegemben.
E jelt talán istenség irta le,
bensőm zajgását csillapítja
szegény szívem öröme nyitja,
s rejtelmes hatóereje
a létnek titkait mind megvilágosítja!
Isten vagyok? A fény kitölt!
Im, e világos, tiszta jelben
a működő Természetet láthatja lelkem,
s most értem meg csupán, mit mond a bölcs:
"A szellemek világa nyitva,
tenlelked zárt; szived meredt.
Fel hát, diák, s a hajnalpírba
füröszd meg földi kebledet."
(Vizsgálja a jelt)
Hogy átszó mindent az Egész!
Egyik a másban hat s tenyész!
S az ég erői itt hogy fel- s leszállnak,
nyujtván aranyvedert egymásnak!
Áldásárasztó suhanással
csapatjuk égből földre szárnyal
s mindent betölt harmóniával.

Mily színjáték! De jaj, az, semmi más!
Hol kaplak el, Természet, óriás?

Hol kebleid? Minden élet forrása,
amelyen csügg a föld és a menny,
szikkadt lelkem odaeseng -
itatsz, buzogsz, s e sóvárgás hiába?
(A könyvet bosszúsan másutt üti fel,
s megpillantja a földszellem képletét)
De mily más módon hat rám ez a jel!
Közel vagy, Szelleme a Földnek;
erőim, érzem, egyre nőnek;
s testem, mint új bortól, tüzel.
Világba lépni kél bennem merészség,
s viselni már a Föld kínját s örvendezését,
magam viharokkal veretni,
s kétségbe süllyedő hajón sem esni.
Felettem elborul -
a hold elrejtezik -
kihúny a lámpa -
köd száll! Vörös sugár cikázik
fejem körül. A bolt
hideg borzongást permetez,
és rám tapad!
Érzem, te vagy, ígézett földöntúli lény!
Tárd fel magad.
Mily sajgás szívem közepén!
Új ámulatokra
vár minden idegem sajogva!
Egész szívem immár neked ajánlva!
Kell! Jönnöd kell! Bár életem az ára!

a teljes mű:

<http://mek.oszk.hu/00300/00389/00389.htm>

